

ნაპაღ უღი

საქმანვეილუ ჟურნალი

წელიწადი მორა

მცირე წლოვანთათვის

№ XIII

ი ვ ლ ი ს ი

1906

ტფილისი

ელექტრომბეჭდვეი აზ. „სრომა“, მიხეილის ქუჩა, № 65
1905

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

1. არიფანა.—ლექი შ. მდვიმელისა	3
2. ობოლა.—ელ. დეკანოზიშვილისა	6
3. თამრიკოს ავადმყოფი.—დასასრული დ. დეკანოზიშვილისა	10
4. ჭკვიანი ჩოჩორი.—რუსთულით, დ. ელიაშვილი	15
5. რძე.—რუსულიდან, ან. აშიდახვრისა	19
6. გეოგრაფიული ცნობანი.—თარგმანი ინგლისური . . .	20
7. გასართობი.—	25

ამ წლის პირველ იანვრიდან „ნაკადული“ გამოდის
ახალის რედაქციით.

რ ე დ ა ჭ ც ი ი ს ა გ ა ნ:

უმორჩილესადა ვსთხოვთ გარეშე თანამშრომლებს, დაწერილებით
აღნიშნონ ზოლზე ნათარგმნსა და გადმოკეთებულს მასალაზედ, საიდგან
არის აღებული; აღნიშნონ ზოლზე აგრეთვე ავტორი და წიგნი ან ჟურ-
ნალი, რომელშიაც დაბეჭდილი იყო. თუ ჟურნალიდან არის გადმოღებული,
მაშინ—წელიწადი და № გამოცემისა. ვთხოვთ ამასთანავე თავიანთი ნამდ-
ვილი ადრესიც მიაწერონ ზოლზე, რომ საჭიროების დროს რედაქციას
დაკითხვა შეეძლოს.

ხელის მოწერა შეიძლება:

რედაქციაში და „წერა-კითხ. გამ. საზოგადოების“ კანცელარიაში. ქალაქს
გარედ ჩვენს აგენტებთან **ბაძოში**: ანეტა ჯვანიასთან და ნ. დეკანოზი-
შვილთან; **ქუთაისში**: „კოალიდის“ საზოგადოებაში, კნ. ბარბარე წე-
რეთლისას და ანნა დადეშქელიანთან; **ბათუმში**: მარიამ ელიაშვილთან, და
კნ. სოფიო ნაკაშიძესთან; **სუხუმიში**: კნ. ტერეზია შერვაშიძესთან და ნიკო
თაყაიშვილთან; **ახალციხეში**: გრიგოლ ჭიჭოძესთან; **თელავში**: ქეთო
ზარადიშვილთან; **გორში**: თამარ ღ ნინო ლომაურებთან ღ კნ. ელენე ერის-
თავისას; **ფოთში**: კნ. ვლადიმერ სვიმონის ძე აბაშიძესთან; **პიათუ-
რაში**: ირაკლი დეკანოზიშვილთან; **საჩხერაში**: ყარამან ჩხეიძესთან;
ერევანში: მარიამ ფაველნიშვილთან.

„ნაკადულის“ შარშანდელი მთელის

წლის ნომრები იყიდება 3 მანეთად

ა რ ი ფ ა ნ ა

გაუმართავთ გოგობიწებს
 მსიარული ღრიფანა,
 ნადიმობა მეგობრული
 არ იქნება ამისთანა.

ზოგს დო გამოუტანია,
 ზოგს ჭინჭარი,—სატყუარი,
 ზოგს მჭად-ღურა, ზოგს სმიადი,
 ზოგს კაკალა თორნის ზური.

უხვადა აქვთ ეველაფერი,
 სველი სურით ცივი წყალი;
 არ ერჩევა ამათ შორის
 არც ობოლი, არც საწყალი.

ეველა ერთად შეექცევა,
 ეველა ერთად მსიარულობს;
 ამ ჰაწია მეგობრების
 სული სულობს, გული გულობს.

მათში ერთი მესვეურობს,
 საჭმელ-სახმელს ანაწილებს;

თავზე ისე დასტრიალებს,
 როგორც კრუსი თვის წიწილებს.

და დასძახის: „შეექცით,
 ნუ-კი მოგიწეენიათო,
 წეალს სმა უნდა და ზურს ჭამა,
 აბა, რისა გრცხვენიათო!“

რა ზარმაცად ილოღნება,
 არ უეურებთ, ბიჭო, ლეოს;
 დღეს უჩვენოდ გამაძღარა,
 გინდა დავდებ სანაძლეოს!

უმაღობას ვატეოთ კიდევ
 ამ გაღეულ დარიასა,
 თვალები რომ მიჭბნეღია,
 როგორც ჭია მარიასა.

ე! შენ რაღა დაგმართვია,
 მოიხედე ბქეთ, ქეთო,
 ზური სწამე, რას კისკისობ,
 არაზინ არ დაბუეთო.

შესეთ, როგორ ილუკმება
 ჩვენი გოგო მელანია;
 არც თუ ილო აკლებს რამეს,
 გაბასუნათ ეველანია.

მესვეური სიტყვას სარჯავს,
 სუეველასე კილოკაზად,
 ოხუნჯობს და ლუკმებს ისვეს
 უნატეოდ, თავის თავად...

გათავეს ნადიმობა,
 ეველამ სუფრა აიმატეს;
 მსიარული თავზე მდგომიც
 მორჩა სიტყვებს საკვიმატეს.

საცანგალებს საგოგონედ
ემზადება ბიჭი შალა;
დასძახა და საცეკვაოდ
აქ სუეველამ ფრთა გაშალა.

დაძმურად და მეგობრულად
გამართული ზრიფანა
არ მინასხავს, ჩემო კარგო
მეგობრებო, ამისთანა!...

შ. მღვიმელი.

ობოლა.

ჟდილო, ჟედილო! ობოლა აღარსად
სჩანს.

— უი, საბრალო... აკი გითხარი,
მალ-მალე დაუძახე-მეთქი, რომ შორს არ-
სად წასულიყო.—უთხრა ჟედამ საჟეჟდურით და სმა აიმაღლა:
— ძიამია, ძ-რ-რ-რ, ჟუ-ჟუ-ჟუ-ჟუ-უ-უ! რომ არსად
სჩანს, ცხადია, იმ წეჟულმა ევაჟმა წაიჟვანა.

— ოი, გაჟჟვრანოს ღმერთმა!. ვაიჟე, ჩემო ობოლაჟ,—
წამოჟვრია თვალებში ცრემლები თალიკოს და თან დაუძატა:

— მოჟკლათ ჟედილო, ის მსუნაგი ევაჟი, არ შეიძლება?
ძიას სომ თოჟი აქეს, უუთხრათ და მოჟაჟვლჟვინოთ.

— ო-ი ის წეჟული ისა, ბარჟმ ანია იმაჟე, მაგრამ რა
გამოჟა მაგითი შეიღო, იმისთანა მსუნაგები ბეჟვრია ქჟეჟანა-
ზედ და როგორ გააწეობს კაცი. იმათჟე ნაკლებ საქმეს არც
ეს კუდიანი კაჟკაჟები სჩადიან, შარშან იმოღენა ისეის ჟუ-
ჟულები სულ გამიანაგეს. მიჟანარებოღენ ჩუმაღ, გაუსტ-გა-
მოუსტებოღენ გჟვრდჟე და, ისე რომ ვერ იმორჩილებოღენ,
თაჟებს უიტჟვრეჟვდენ ნისკარტით—უთხრა თალიკოს ჟედამ.

საწეალი ობოლა, დასე მის უბედურებას! როგორ უჟრთ-
ნილდებოდა თალიკო, თვალს არ ამორებდა, ეჟვრებოდა. და
აკი მაინც კიდეჟ არ ასცდა ევაჟის კლანჟებს. ნეტაჟ იმდენი
ამაგი მაინც არ გაჟწია: გასარდა, დააჟრთიანა და ნეტა ვის-
თვის?

მართლაც უცნაური იყო ობოლას ბედი, მთელი ბუდის წიწილებში, ის ერთი-ღა შერჩა კრუსს. მწარე იყო მისი დედა-კრუსის ჩივილი და კრიზინ-მწუსარება. ზოგი იქვე საბუდარში დაესწრო, ზოგი სიცივემ გაუწვიტა, ზოგი ფესით დაუსწრისეს და ზოგიც წვეუელს ევაკმა გაუზანაგა. ის ერთადერთი-ღა გადარჩა, რომელსაც კრიზინათ გულ-გატეხილი დასდეჲდა.

მაგრამ ამ უკანასკნელ ერთ ნუგეშსაც-კი ძალე გამოასალა მეს დედა-კრუსი. ერთ დღეს დაიჭირა თალიკოს დედამ, ფესები მაგრა გაუკრა და წვევლა-კრულვით ბოსლის კუნჭულში მიაგდო: „შენმა გატიალებამ, მაგ ერთ წიწილასედ მოგადგენო“-ო.

— რათა დედა, რას ერჩი მაგ საცოდავს? რა მაგისი ბრალია რომ შვილები აღარ შერჩა“-ო ამბობდა თალიკო.

ბევრს ესვეწა თვალ-ცრემლიანი თალიკო დედას, კრუსის გათავისუფლებას, მაგრამ ამაოდ: გულ-მოსულმა თალიკოს დედამ მიაძახა გამოჯავრებით კრუსს:

— „არ კინდოდა კარგი და ეგეც შენაო“.

— „ნეტავ რა დამიმეგებია,—ფიქრობდა საბრალო კრუსი, ბნელ კუთხეში ფესებ შებორკილი.—მთელი სამი კვირა თვლები ჩავიბნელე, კინაღამ ზედ დავაკვდი კვერცხებს... გამოვჩიე ვეფერებოდი, დავკანკალებდი, შინაურსა თუ გარეულს ვეკამათებოდი და...“

— „მერე დედა, ეს საბრალო წიწილა სომ ობლად დარჩება?—უთხრა თალიკომ დედას.

— „მაგ წიწილას შენ მოუარე, ეგ ობოლი შენთვის მიჩუქებია“,—უპასუხა დედამ თალიკოს კითხვაზე.

აი ეს ობოლა იყო დაკარგული. გაცნარებული დაქმებდა თალიკო, მაგრამ ვერსად ვერ მიეგნო.

ბინდებოდა. ბაღას ერთ კუთხიდან მოისმოდა უკანასკნელ-
ბულ-გამშაგებული კრუსის განკამ-კრიახი: ერთ ალაგას რა-
ღასაც დასტრიალებდა, თან აქეთ-იქით იუურებოდა, თითქო
ვისმე იმ ალაგს ისმოხსო.

— წი-ვ...წი-ვ... — გაისმა ღობეში მისუსტებული წიწილის
საცოდავი წივილი.

— „ოჰ, ჩემო საცოდავო ობოლო შვილო!.. უკრუსუნებ-
და ქნც გაწუვეტილი, ახლოს ღობის ძირში დედა ობოლას,
და ჩაწერებოდა თვალბეში. — ძლივს გაძათავისუფლეს, ფეხე-
ბი გამისხნეს და ესლაც არ შემძლიან შენი შველა. ღმერთო,
ჩემ თვალ-წინ ჩემი შვილი იღუპება!.. მთელი დღე აქა ვდარბ-
ვობ და შველა-კი ვერაფრით მომიხერხებია.

საბრალო ობოლასაც ეცნო დედის სმა და საცოდავად
შესწიოდა: — „დედა, დედა, მიშველე ვიდუპებო!“ — მაგრამ
გამწარებული კრუსი ხან ღობეს შეაფრინებოდა, ხან აქეთ
უვლიდა, ხან ღობის იქით გადაფრინებოდა, ათვალიერებდა
გამოსასვლელ ალაგს, მაგრამ, ობოლა ისე მაგრამ ჩაჭედული-

ყო ღობეში, ჰატარა ფრთები ისე გასლართოდა, ^{შეკლებში} რომ შეუძლებელი იყო მისი იქიდან გამოსვლა.

— წივ-წივ... წ-ივ.— გაისმა კიდევ შესაბრალისი ხმა ობოლასი.

— დედა, დედა აგერ ჩვენი ობოლა! — შესძახა გახარებულმა თალიკომ, და ერთ წუთს ღობეში ჩაჭედილი წიწილა გაანთავისუფლა. ევაზი ვერ მორეოდა ობოლას და ჰირიდან გააგარდნოდა; კიდევ კარგი, რომ კელიან ღობეს შეჭუარებოდა და თავის დედა-კრუსსაც ედარჯნა, თორემ ევაზი მოერეოდა საწეალს და გამოასალმებდა სიცოცხლეს.

კრუსი ქაქან-კრიასით მისდევდა უკან თალიკოს და მის კრიასში ისმოდა მადლობისა და სიუვარულის ხმა თალიკოსადმი.

— საწეალი ობოლა! როგორ გადარჩენია ევაზის კლანჭებს!.. აბა შვილო, ცოტა კიდევ გაუფრთხილდი, გაიზარდოს და შერე ვეღარ დაიმორჩილებს ადვილად ის წვეული ევაზი.

— არა დედა, ობოლა ისე ადვილად ვერ გადარჩებოდა, რომ თავის დედას არ ედარჯნა, — უთხრა თალიკომ დედას, — შენ-გი საცოდავს ისე სწვევდიდიო, — დაუმატა საუვედურით თალიკომ, და გულში მაგრა მიიხუტა ობოლა.

ელ. დეკანოზიშვილი.

თამრიკოს ავადმყოფი.

ერთ მოქმედებიანი საბავშვო ზიკსა-სუმრობა.

(დასასრული)

გამოსვლა მეხუთე.

ვახტანგი და თამრიკო.

(შემოდის თამრიკო დედოფლით ხელში მარჯვენა კარით)

თამრიკო. (შემოდის) ვახტანგ, სად წახველ, რამდენი გემებე!

ვახტანგი. რა გინდოდა, რად გემებდი?

თამრიკო. მიძამ პითსრა, შენს დედოფალს ექიმი მო-
არჩენსო.

ვახტანგი. (ანჟარებით) მე მოგიუვან, თუ გინდა? გა-
მოსენილი ექიმი.

თამრიკო. კარგი წამლობა იცის?

ვახტანგი. რას კითხულობ, კარგი წამლობა იცის თუ
არა?! ექიმი „ფრანსუა დე შარბონი“ ცუდად უწამლებს? ჰო,
მაგრამ შენ რას იცნობ „ფრანსუა დე შარბონს?“ თუნდაც არ
იცნობდე, რომ მოვა და უწამლებს, მაშინ ვერ ნახავ, კარგია,
თუ არა, ან არა და მე რომ ვიცნობ ცუდი იქნება?

თამრიკო. მამ კარგი ექიმი, ჰა?

ვახტანგი. გეუბნები, ისე უწამლებს მეთქი, რომ მაგ
შენს დედოფალს ერთს დღეში მოარჩენს და ფესხედაც და-
ვენებს.

თამარიკო. მაშ, უეჭველად გოლიათის ტოლა იქნება.
 ვასტანგი. არა, ტანით ჩემსედ ბევრად მაღალი არცკია, მაგრამ ცოდნა-კი ბევრი აქვს. შენს დედოფალსავე გამოფიტული-კი არა აქვს თავი (ამას ნიშნის მოგებით ამბობს) ბებერია, თეთრ-წვერ-ულვაშა, სათვალეებიანი, ცილინდრით და ფრაკით გამოწყობილი. არ გაიცინო-კი და არ გააბრაზო, თორემ შენს დედოფალს დასტოვებს მაშინვე და სახლში წავა. ახლოს ნუ დადგები და ნურც დააშტერდები, ეგეც ეჭაურება საშინლად.

თამარიკო. (გაოცებული) რატომ, ვითომ რა იქნება? რა მოხდება?

ვასტანგი. მოხდენით-კი რა მოხდება, მაგრამ არ უეჭარს...

თამარიკო. დედავ, რა მუსმუსეკლა რამ ეოფილა!

ვასტანგი. ეგეთი კია და!.. თუ ეველა ჩემს ნათქვამს შესრულებ, მოვიყვან, თუ არა და ვერ მივაღ, შენი დედოფალ-კი ფესებს განჭიმავს.

თამარიკო. შევასრულებ, დმერთმანი!

ვასტანგი. (ეშმაკური ღიმილით) კარგი, მაშ წავალ! (ოთახიდან გადის).

თამარიკო. (მარტო) დასწყევლოს დმერთმა! რა მუსმუსეკლა რამ ეოფილა! (მივა მაგიდასთან და სათამაშოებს მიაღლაგ-მოაღაგებს) ნურც გაიცინებ, ნურც ახლოს დადგები და დააშტერდებო! (გაივლ-გამოივლის, შეჩერდება ერთს ადგილას და ცოტა სიანუშის შემდეგ იტყვის) ტარტაროში ეოფილა, ვიდაც არის! (ისევ მაგიდასთან მივა, აიღებს დედოფალს და სათამაშო ლოგინსედ დააწყენს.) ნეტავ, როგორია! (ვასტანგი კარებს გააღებს. მაღვა, ფრაკით, თეთრ წვერ-ულვაშ გამოფიტული, სათვალეებით და ცილინდრით ოთახში შემოდის).

გამოსვლა მეექვსე.

თამრიკო, ვასტანგი და შალვა.

ვასტანგი. (შალვას ოთახში იპატიუებს) მობრძანდით „ფრანსუა დე შარბონ“! (შალვა შემოდის ოთახში და ცილინდრს მოიხდის, ვასტანგიც უკან შემოჭეკება).

შალვა. (თამრიკოს) ბონ ჟურ!

ვასტანგი. (თამრიკოს) სელი ჩამოართვი.

შალვა. ექიმი „ფრანსუა დე შარბონი“ გასლავართ (თამრიკო სელს ჩამოართმევს და დაპტერდება)

ვასტანგი. (თამრიკოს) მე შენ რა გითხარი?

თამრიკო. (არეულად) არაფერი...მე არაფერი...

შალვა. (გააწევეტიებს) აბა, ერთი, ავადმყოფი სადა გვაფთ? (ვასტანგს ჩუმად) მე ზირის ჩაგემრიელება შეჩქარება!

ვასტანგი. (ჩუმადვე) რომ გიცნოს? შერე-და ჩაიგემრიელებ ზირს აი. მგონი ისეთი ღრიალი მორთოს, რომ სულ „ძია“-ს გაძახებინოს.

თამრიკო. (დედოფალას მიუტანს და მისცემს) აი, ექი-
მო! თავი გაუტედა...

შალვა. (დედოფალას თავით-ფეხამდე სინჯავს) დიად! (ეურს მუცელზე დაადებს) კუჭიც მოძლია!.. (შუბლზედ სელს დაადებს) შესაძლებელია თავის ანთებად გადაექცეს...

თამრიკო. ხომ მორჩება?

შალვა. მორჩენით-კი მორჩება, თუ სელი შეუწევთ. ჩაის ნუღარ დააღვინებთ დღეს. ტკბილეულობაა ამისთვის საჭი-
რო... აბა, ერთი, კაკლის მურაბა გექნებათ, ამოიღეთ, ჰატა-
რას შევაჭმევ!

თამრიკო. (უოქმანობს) სსვა ვერაფერი მოარჩენს?..

შალვა. (მკვასედ) არა, ამგვარი ავადმყოფებისთვის სსვა წამალი არ არის.

ვანტანგი. (თამარიკოს) რაც გითხრას, გაიგონე, რომ რემ, რომ სედავ, როგორ შეიჭმუნა წარბები?

თამარიკო. (მივა შეაფთან, ერთს ჰატარა ქილას გამოსდგამს და ლამბაქსედ კაკლის მურაბას იღებს. თავისთვის ბუზღუნებს). საიდან იცის, რომ კაკლის მურაბა მაქვს? ნამდვილი ტარტაროზია!

შალვა. (ხურჩულით ვანტანგს) კიდევ რის მურაბა აქვს?

ვანტანგი. (ხურჩულითვე) ისეთი გემრიელი ვარდის მურაბა აქვს, რომ მეტი რა გითხრა.

შალვა. იჲ! გული ჩაყვანე! (ორივე წაიფხუკუნებენ).

ვანტანგი. სსუ, გაიგონებს.

თამარიკო. (მიუტანს ლამბაქს რამდენიმე კაკლით, თითონ ქილის თავის მოსაკრავად ბრუნდება. თავისთვის.) ცოტა ზირი მაინც ჩავიგემრიელო! (ერთს კაკალს შესჭამს).

შალვა. (ხურჩულით ვანტანგს) ზირი გავუმურაბიანოთ ამ დედოფალას, ვითომც ვაჭამეთ. (კაკალს წაუსვამს დედოფალას ზირსედ და შემდეგ თვითონ ჩაულაპავს).

ვანტანგი. (ხურჩულითვე) ულანე-ე! (ჩუმად სჭამენ. ერთი კაკალი-ღა ღარჩება. ტუჩებს იწმენდავენ).

შალვა. (თამარიკოს) ეს ეეოფა. აბა, ახლა ვარდის მურაბა თუ გაქვთ, მოუტანეთ. ძალიან არცეებს... მხოლოდ მეტი მოიტანეთ, თორემ არ ეეოფა. (არეულად) სასოგადოდ... ამგვარი ავადმყოფები ძალიან ბევრს სჭამენ.

თამარიკო. (თვალეებს დაატყეპს და სატირლად დაიღრჩევა) არა მაქვს...

შალვა. (ჩაფიქრდება) ჰმ! მაშ საქმე ცუდად არის.

ვანტანგი. (თამარიკოს) აკი გაქვს... მოიტა, შენი დედოფლისთვისაც-კი არ გეძებება...

თამარიკო. (უცბად, თითქო მოაგონდაო) ჰო, მართლა, მაქვს... (მიდის მურაბის ამოსაღებად).

შალვა. (ჩუმად ვასტანგს) ის უფრო ადვილია საუბარად.
 ზავია.

ვასტანგი. (ჩუმადვე) უფრო იმეტიც მიტომ გინდა ამოაღებინო?

შალვა. მაშ არა და, რაღაც დედოფალაა, ამის ჯავრი მაწუსებს!

თამრიკო. (ქილას ზირს მოაკრავს, მაგრამ შიგ არ შესდგამს და შკაფს ღიას დასტოვებს. შემდეგ მურაბას მიუტანს) აი, ექიმო „ფრანსუა“!

შალვა. (ლამბაქს გამოართმევს). მეტიც აღარაფერი. თამრიკო შკაფთან განკებ წავა. შალვა ვასტანგს ჩუმად ეტუვის) ეს ოხერი წვერ-ულვაში ჭამას მიშლის, (მოისხნის საჩქაროდ და მურაბას სჭამს).

თამრიკო. (ნელ-ნელა მიეზარება მათ) თვითონ სჭამენ, ეს გასასეტქები. ვაიმე, დედილო, მურაბა გამომტეუა შალვამ და ვასტანგმა!

შალვა. { (ერთად მობრუნდებიან) ექიმო „ფრანსუა“ დე შარ-
 ვასტან. { ბონი გასლავართ!
 მეც ამის თანაშემწე... (შალვაზედ უთითებს.
 ორივენი გარეშად გარბიან. თამრიკო შუა ოთახში განყრდება და ტირის).

დიმ. დეკანოზიშვილი.

(ფარდა).

ჭკვიანი ჩოჩორი.

(რუსულით)

ოსწეინდა ჩოჩორის სულელათ ეოფნა. საოცრად მოუხდა, ჭკვიანის სახელი გავარდნოდა.

— იცი, რა გითხრა, უთხრა ბებრუცუნა ვირმა, თუ გინდა ჭკვიანი გახდე, წადი და ეური მიუგდე მხეცების ლაპარაკს. მაგრამ იცოდე, მარტო ისეთ მხეცებს-კი ნუ დაუგდე ეურს, რომელთაც თავი დიდი აქვს და ამიტომ ვითომ ჭკუაც დიდი უნდა ჰქონდეთ; არა, ისეთ ჰაწაწუნებსაც-კი დაუგდე ეური, რომლებიც ათობით მუკიძლიან ერთი შენი ჩლიქით გასრისო. სასოცადოთ მხეცებს, ფრინველებს და მწერებს ძალიან უყვართ თავიანთ გონიერებაზე ლაპარაკი. აი, შენ ამით უნდა ისარგებლო. მარა მარტო ის უნდა დაისხოვო, ,რაც მათთვის ადამიანს მოუწონებია“. თუ ასე მოქცევი, ისეთი ჭკვიანი შეიქნები, ისეთი, რომ გაზეთებშიც-კი ჩაგწერენ.

ჩოჩორმა დაუჯერა. მეტის მეტათ სწეუროდა მას ისეთი ჭკვიანი შექნილიყო, რომ სულ თითით საჩვენებელი გამხდარიყო. წავიდა და დაიწყო სეტილი. სადაც-კი დაინახავდა ორ-

მსუცეს ერთად, ჩვენი ჩოჩორიც შორი ასლო აეტუსებოდა და მათ ლაპარაკს ეურს დაუგდებდა.

ასეთ სეტყალის დროს, ერთხელ ჩოჩორს მინდორში ჩას-
თვლიდა; უეცრად რაღაც ლაპარაკი შემოესმა; ეური დაუგდო,
— აღმოჩნდა, რომ ზღარბი და ვირთაგვა ლაპარაკობდნენ იმა-
ზე, თუ რომელი მსუცე უფრო ჭკვიანია ქვეყანაზე.

— ჩემს გონიერებაზე, ამბობდა ზღარბი, წიგნებშია ც-კი
სწერენ. შენ იმას კი ნუ უეუერებ, ჰატარა რომ ვარ, სულ ჭკუ-
ითა ვარ გატენილი. აბა ეური დაძიგდე, თუ მართლეს არ ვამ-
ბობ?! შემოდგომაზე, როცა მწიფე მსხალი და ვაშლი ძირს ჩა-
მოცვივა, გავშლი ჩემს ბუძებებს, დავეორდები სის ქვეშ და გა-
დავეოტრიალ-გადმოვეოტრიალდები; იცოცსლე, ჩემს ეკლებს
ბლომთ წამოეცობა მსხალი და ვაშლი და მეც ასე დატვირ-
თული გავწევ შინისაკენ. სძირად მთელი სამთრობით მოუ-
ნის ამგვარად ნაძოვნის სილი.

— დიანაც, დიანაც დიდი ჭკვიანი ეოფილხარ, დაეთანსმა
ვირთაგვა, მაგრამ თუ ჩემსასაც მოისმენ, ვერც ჩემს საზრია-
ნობას დაიწუნებ. აი მაგალითად: გუშინ მე და ჩემმა ამხანა-
გებმა სამზარეულოში ქონით სავსე ბოთლი ვიპოვეთ. დასწ-
ვევლოს ღმერთმა, ეელი ვიწრო ჭქონდა, აქ შენი ეკლებით
ვერას გააწეობდი. რა სერსი მოვიგონე, იცი? შევსტი თარო-
ზე, ჩავეავი კუდი ბოთლში, ამოვიღე და შევთავაზე ამხანაგებს,
ზირველად მე შევექცე, რაღა თქმა უნდა, მერე ჩემი ამხანაგე-
ბიც აგრევე მოიქცნენ და მეც რამოდენჯერმე მითავაზეს. აჰ,
რა გემრიელი იყო! მაგრამ ეჰ, შენ ამისი რა გაგებება!

— გასაოცარი ჭკვიანები არიან ჭიანჭველები, განაგრძო
ზღარბმა! ერთ ბაღში, აუარებული ჭიანჭველა ადიოდა ვაშლის
ხეზე და აფუჭებდა ვაშლს. მებაღემ აიღო წებო და ირგვლივ
რგოლივით შემოავლო ხეს, ეკონა ჭიანჭველები წებოს მიე-
წყებოდნენ და დაიდუწებოდნენ, მაგრამ მოტუევდა: ჭიანჭველებმა

რა ნახეს დაბრკოლება, წამსვე გაბრუნდენ, მოიტანეს ქვიშა, დააუარეს წებოს და არსენად გადაბრძანდენ თავიანთი აქვნი ბულ სიდზე.

— შეწვენებულები, რა ჭკვიანები ეოჟილან! კვირობდა ვირთაგვა, მაგრამ აბა მკელის ჭკუაც ნახე, დღეს უური მოვკარ, მხარეული რომ ლაპარაკობდა, მაგრამ ჭო, შენ არც-კი იცი ვინ არის მხარეული, მთელ ქვენიერობაზე უბედნიერესს ვერაფერს ნახავ: საჭმელები სულ იმის ხელშია, რამდენიც უნდა, იმდენი აქვს ჰური, სორცი და სს., დიად, იმას მოგასხენებდი, მხარეული მკლის ჭკუაზე ლაპარაკობდა მეტი, თურმე მკელი, როცა უნდა ცხენს დაეცეს, თუ მასლობლად წუმზე ნახა, შიგ ამოიგანგლება, და როცა ცხენს მიუახლოვდება, სედ ცხვირის წინ დაიბერტეს და საწეალ ცხენს ტალახით თვალს ამოუვსებს. ცხენი ველარას დაინახავს, თავის დაცვას ველარ მოახერხებს, ამით მკელი იწარგებლებს, ეცემა საწეალს და ველს გამოლადრავს.

ჩოჩორი აღტაცებაშია. — ღმერთო ჩემო, რამდენი ჭკუა ისწავლა ამ ერთ ჯერად! მაშინ რაღა ვიქნები, როცა რამდენი ჯერმე მივიღებ ასეთ გაკვეთილს, ვაი თუ ჩემმა თავმა ვერც-კი დაიტოოს ამდენი ჭკუა?! ეჰ, ესლა-კი ნამდვილად გასეთმიაც ჩამწერენო. ამ ფიქრებში გართულმა ჩოჩორმა სიამოვნებისგან ერთი კარგად დაიუროყინა და ამ დღიდან ჭკვიანობას დაადგა.

შემოდგომა იყო. სის ქვეშ მწიფე მსხალი და ვაშლი მრავლად ეწარა.

იქ, რა გაესარდება ჩემს ჰატრონს, ვაშლით დაპარეული რომ მიუვვალ! სთქვა და გაგორდა ჩვენი ჩოჩორი სის ქვეშ, გადაკოტრ-გადმოკოტრილდა, მსხალი და ვაშლი ერთიან დაჭულიტა-დაბეჭა და თითონ-კი ეკონა აუარებელი ვაშლი და მსხალია ჩემს ბაღნებსე წამოცმულიო.

ასლა-კი წავალ, ჰატრონს გავასარებ, სთქვა ჩოჩორმა და გასწია შინისაკენ.

ბაღს რომ ჩაუარა, დაინახა, რომ დიასახლისის ასალი მოდულებული მურაბა ბაღში გასაგრილებლად დაედგა. ჩვენი ჩოჩორი ძივიდა, ჩაუო შიგ კუდი და ლაშათიანად ამოურიბა. მართალია ვირთგვასავით კუდს ვერავის შესთავაზებდა, მაგრამ რადგან კარგი შემთხვევა ჰქონდა, რატომაც არ უნდა გამოეცადა თავი?!

დიდად კმაყოფილი უახლოვდებოდა სახლს: როცა მომავალი ჰატრონი შეაძინა, ჩოჩორმა არც აცია, არც აცხელა, იქვე წუმშეში გაიშლართა, ღორივით ამოიგანგლა და უროვინით ჰატრონისაკენ გაექანა. მიუახლოვდა თუ არა, მის ცხვირის წინ ღონიურად დაიბერტვა. ჰატრონის ლანძღვა გინებამ გაბგებინა რეგვენს, რომ ძალით ოსტატურად მოეხვედრებინა ტალახი შიგ ცხვირ-პირში.

— სწორედ რომ ნიჭიერი ვუოფილეზარ, გაიფიქრა ჩოჩორმა, ვის შეუძლია სთქვას, რომ მე ზედმიწევნით არ მისწავლია გაკვეთილი, წარმოდგენილი მაქვს, როგორ ქებას შემახმამს ჩემი ჰატრონი!

როგორ ფიქრობთ, რას უსამდა ჰატრონი თავის ჭკვიან ჩოჩორს?!

ლ. ელიავა.

რ ბ ე

(რუსულიდან)

ვალს ვიღებთ ჭიდან, წყაროდან ან მდინარიდან, ზეთს ვსდით სსვა და სსვა მცენარიდან: სელიდან, კანაფიდან, ნიკვზიდან, მზეუჭვრიტიდან და სსვა... რმეს-კი ვწველით ძროხის, თხის და ვირის ძუძუდან. ძროხა სძოვს კარვ ნოეიერ ბალახს და ევაჟილებს, ესეები შესავდება ტკბილ რმეთ და უგროვდება ძროხას ძუძუებში.

სბო დაბადებიდანვე დადის, კუნტრუშობს: „ძეე“-ს ბლავილით უძახის თავის დედას; დედაც უძახუსებს: „ძეე“-.. და თავის შვილს დაუწეებს ლოკვას და ხორკლიანი ენით სავარცხელსავით უსუფთავებს ბალახს. სბო სძოვს დედის ძუძუს, ჰირველში ძროხას რმე არა აქვს ისე გემრიელი და ჩვენი მოსაწონი, როგორც შემდეგში. ახალ დაბადებულ სბოსთვის-კი გემრიელი და სასარგებლოა. ჰირველში სბო ვერ სჭამს ბალახს, ცოტა რომ მოიზდება-კი, დაიწეებს ბალახის ციცქნას, სწვევტს აქა-იქ ფოთოლს, თან ძუძუსაც სწოვს. როცა გაიზრდება, მაშინ-კი მარტო ბალახსე და თივაზება.

სწველენ ძროხას დღეში ორჯელ ან სამჯერ: დილით, შუადღისას და საღამოთი. რმიდან აკეთებენ კარაქს, მაწონს, ეველს. თხებსაც სწველენ, ზოგიერთ ქვეყნებში სმენ ცხვრის და აქლემის რმესაც. ირმის რმე ძალიან ნოეიერი და ტკბილია.

— ვაძა! დაიძახეს ბიჭებმა, იმ წამსვე გაცვივდნენ ალავეჯის კარებში და იქ უცდიდნენ თავიანთ ბიძას.

ჩემო მკითხველო, ვგონებ ისურვებ გაიგო — ვინ იუვენეს ბიჭები და იმათი ბიძა.

ძალიან კარგი, მე გაგაცნობთ ეველას. ის ემაწეულები იუვენეს ღვიძლი ძმანი ატომ და ვილლი ბრახენები, ცხოვრობდნენ ძველ სოფელურ ფერმაში *) და ეოველ დღე დაიარებოდნენ სოფლის სასწავლებელში, მათი ბიძა იყო ჰატარა აფორიანი ნავის კაპიტანი, რომელსაც თითქმის მთელი ქვეყანა მოვლილი ჰქონდა და თავის მოგზაურობის დროს ბევრი რამე ენახა, ესლა მისი ნავი ნავთსადგურში იდგა; ამათ ისარგებლა და ეწვია ფერმაში თავის კარგ მეგობრებს რომ მათთან რამდენიმე კვირა სიამოვნებით გაეტარებინა.

— აბა, ბაეშეებო, რა გზით წავიდეთ? ჰკითხა ბიძა ბობბა ემაწეილებს, როდესაც ეზოს კარებში გამოვიდა; სოფლის გზით გავიაროთ, თუ მინდვრით წელის ჰირსე?

— „მინდვრით ბევრით სჯობია! დაიძახა ვილლიმ.

გადასწევითეს და მინდორ-მინდორ გასწიეს. მშვენიერი მა-

ისის დილა იყო. მოწმენდილ ცაზე მზე კაშკაშით ანათებდა. ამ წვანე-უღიანი მინდვრები

მოფენილი იუვენეს ვარდ-გვირილებით და სსვა და სსვა მცენარეებით. ერთმანერთში გადანლართული თეთრი და წითელი ვეავილები ამშვენებდნენ მწვანე ღობეს და მაისის ფერს ადებდნენ. გზა და გზა ესმოდათ ბატკნების ბღავილი და ფრინველნი ჭიკჭიკით, რომელნიც ღუღუნით ამვენებდნენ ბუდეებს.

*) ფერმას ინგლისში ემაზიან სოფელურ სახლკარს თავის მოწყობილობით და სახნავ-სათესით.

— „აი მდინარესთან მოვედით,—სთქვა ბიძია ბობბა.

— „უეურეთ, დღეს რანაირად ადიდებულა!—დანიძნა ვილ-
ლიმ, და რა ჩქარაც მოდის!

— „ეტეობა, მთაში წვიმები ეოფილა, უპასუსა ბიძია ბობბა.

— „განა მდინარე მთიდან მოდის?—იკითხა ტომმა.

— „დიახ, რასაკვირველია, მიუგო ბიძია ბობბა. წვიმის
წვალი, რომელიც მთის ფერდობებზე გადმოხეთქს, ნაკადულე-
ბისკენ იკვლევს გზას, ნაკადულები ერთჟიან მდინარეს და ეს
უგანასკნელი მიექანება ზღვისკენ.

მის სიზავიდან გადმოხედვა.

ბიძია ბობბი, ტომი და ვილლი განაგრძობდნენ თავიანთ
გზას წელის ჰორზე; ბოლოს მთაზე არ ავიდნენ. გზა გრძელი
და აღმართიანი იყო, როცა ბიჭები მთის წვერზე ავიდნენ,
ძლივს-ღა იბრუნებდნენ სულის.

— „რა ძალაღია ეს მთა!—სთქვა ტომმა.

— „მე ასე მეგონა თავის დღეში ვეღარ მივახწევდით წვე-
რამდინ, დაუძატა ვილლიმ.

— „ღირს-კი რომ კაცი შესწუსდეს აქ ამოსვლით, როდეს-
საც ამისთანა მშვენიერი სურათით დასტკებება, მიუგო ბიძია
ბობბა. აბა, ერთი გადიხედეთ! ამ სიმაღლიდან ჩვენ ვხედავთ
უნებს, ტყეებს და ფერმებს, რომელნიც ქვევით გაშლილნი
არიან. ფრინველებიც ციდან ასე სედავენ და სწორედ ამას
ჰქევიან „ცის სივრციდან გადმოხედვა“.

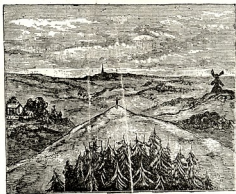
როცა ბავშვებმა გადახედეს არე-მარეს, ნახეს რომ დაშო-
რებული სოფლები მოჩანდნენ, თითქო იმათ ფეხქვეშ იუვნენ
გაშლილნი.

— „სოფელი ჩვენ თვალწინ არის გაშლილი, სთქვა ვილ-
ლიმ, და უეურეთ, სახლები რა ჰატარად მოჩანან!

— „დიას, და ჩვენს უკან კი ფიჭვის ტყეა მზის შუქით მალე
ფენილი, სთქვა ბიძია ბობმა.

— „ერთი შესედეო, სთქვა ვილლიმ: მარჯვნივ ქარის წის-
ქვილია, მის ფრთების ტრიალსაც კი ვხედავ.

— „მე-კი მარცხნივ ძველ ციხეს ვხედავ, რომელიც ძლივს
მოჩანს სეების უკან, სთქვა ტომმა.

— „მე მინდა გკითხოთ ბავშვებო, სთქვა ბიძია ბობმა: გსურსთ
თუ არა, რომ გაიგოთ თქვენი „ადვილგამოკვლევა?“ როგორც
იტყვიან სოლმე მესღვაურები.

— „ეგ სიტყვა რას ნიშნავს? იკითხა ვილლიმ.

„ეგ ნიშნავს რომ უნდა შეიტყო, თუ სად იმყოფებით ამ
ჟამად, და ან რომელ მხარეს მიდისართ—უზასუსა ბიძია ბობმა.

— „დიას, დიას, გვსურს რომ გავიგოთ, დაიუვირეს ბავ-
შეებმა.

— „აბა, მაშ ეური დამიგდეო, სთქვა ბიძია ბობმა, ჯერ
გადისედეო და მითხარით, თუ რას ხედავთ თქვენ თვალ-წინ?

— „სოფელს, სთქვეს ბიჭებმა.

— „თქვენს უკან რაღა მდებარებს?

— „ფიჭვის ტყე.

— „მარჯუნივ რაღა არის?

— „ქარის წისქვილი.

— „მარცხნივ?

— „ძველი ციხე.

— „კეთილი, სთქვა ბიძია ბობბა. მე კოსოვთ კარგად დავ-
სსოვოთ ეგ ოთხი მხარე, მეუკი დაგისატავთ გეგმას, რომელ-
საც დაფარქმევთ „ცის სივრციდგან გადმოხედვას“.

— „აი, მხად არის, დაიძახა ბიძია ბობბა, როცა გეგმის
მოსაზება გაათავა. აბა, კარგად დააკვირდით ამ გეგმას. აი,
შუაგულში ფიჭვის ტყით შემოსილი მთაა, ზევით — სოფელია,
ქარის წისქვილი და ძველი ციხეუკი მხარ მარჯუნივ და მარ-
ცხნივ არიან.

— „რა კარგია! დაიუვირა ვილლიმ, ნეტავი მეც ვიცოდე
ეგრე სატვა!

(შემდეგი იქნება)

დააწვინეთ სკამი ისე, რომ სკამის წინა ჰიზი იატაკზედ იუოს, სოლო ზურგიკი სვეით, როგორც სურათზეა წარმოდგენილი.

სკამის უკანა ფეხებზედ შედექით მუსლებით, სელებით სკამის ზურგს დააწექით. ეცადეთ ჰიზით დასწვდეთ და აიღოთ შაქრის ნაჭერი, რომელიც სკამის ზურგზე უნდა დასდოთ.

ჰირველად სულ უბრალო რამედ გეჩვენებთ ამის აღსრულებას, მაგრამ თუ დახრის დროს ტანის სიმძიმემ უფრო წინა მხრისაკენ დაგძლიათ, უთუოდ სკამიც დაუირვდება და შაქრის ნაჭერიც გადმოვარდება.

გ ა გ რ ც ა ნ ა .

ერთისაგან ორი შესდება, ორისაგან—ოცდაოთხი.
ნახევარი რკინა არის, ნახევარი—რქა და სოფცი.

ა ბ გ დ ე ვ ზ ი.

საზების მაგივრად ჩასვით ასოები ისე, რომ ქართულ შწერ-
ლის გვარი გამოვიდეს.

— ა	— წერი	— უა	— სი	— უ
— ნა	— იდე	— კა	— კო	— ლო
— ალა	— ა	— აფა	— ანი	— არი
— დე	— ერი	— რი	— ნდრო	— არო
— ჯა	— არი	— ავი	— ომი	— ლო
— ალი	— ბგა	— სმა	— ტრია	— ელი
— ნი	— ირი	— ია	— ხო	— დრო
— ელი	— ნა	— ონა	— არი	— ახტი
— კა			— ონჯა	— ლია

4	2	2	6	3
5	4	3	5	2
2	6	1	2	7
7	5	2	8	3
6	4	7	2	7

ეს ციფრები ისე გადასს გადმოსვით უჯრებ-
ში, რომ ზევიდან ქვევით ჩამოთვლით სწო-
რედ და კუთხიდან კუთხემდე 21 გამოდი-
ოდეს.

ა ბ გ დ ე

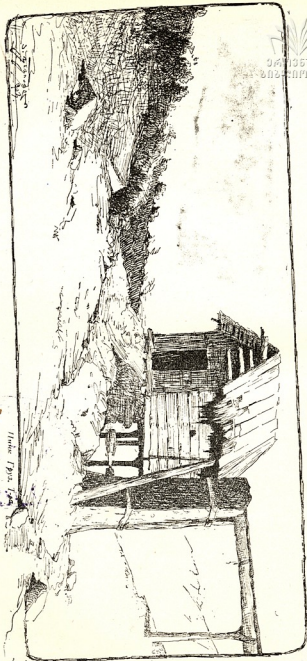
ივნისის მე-12 ნომერში მოთავსებულ შარადისა:

ს + აზუ + ქარი = საზუქარი.

გამოცანებისა: 1. ქათამა. 2. კრუსი.

სასუმარო კითხვებისა: 1. კაცი ცოტასა სწამს თებერვალ-
ში, რადგან ამ თვეს ეველა თვეებსე ნაკლები რიცხვი აქვს. 2.
ორი დღე ზედი-ზედ იწვიმოს არ შეიძლება, რადგან უოველ
დღეს ღამეცდოსდევს.

047136320
2024070303

Under Tree